

Pomoc humanitarna i rozwojowa w działalności Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

Oblicze współczesnego humanitaryzmu dramatycznie się zmienia. Przewlekłe konflikty zbrojne i coraz częstsze klęski żywiołowe, które nie respektują granic politycznych, wywołują rozległe potrzeby humanitarne. W wielu sytuacjach znaczące zaangażowanie w potrzeby społeczności dotkniętych przez te kryzysy wymaga bardziej długofalowego myślenia, wykraczającego poza zwykle dostarczanie artykułów i usług pierwszej potrzeby, takich jak żywność, schronienie, podstawowa opieka zdrowotna itp. Z drugiej strony jesteśmy świadkami bezprecedensowej ekspansji sektora humanitarnego, która jest odzwierciedlona mnogością zaangażowanych podmiotów i rozszerzeniem zakresu ich działalności.

W związku z powyższym, staram się zbadać, w jaki sposób Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, jako jeden z najbardziej znanych podmiotów w sektorze humanitarnym, reaguje na te zmiany, szczególnie w kontekście debaty o odnośnię łączenia pomocy humanitarnej i rozwojowej. Dzisiejszy Czerwony Krzyż nie tylko ratuje zagrożone życie, ale także angażuje się w promocję zdrowia, odbudowę i rehabilitację, a także programy, odpowiadające na niektóre problemy społeczne. W tej pracy doktorskiej analizuję, jak to pozorne odejście od pierwotnej misji wpływa na humanitarną tożsamość Czerwonego Krzyża. Analizuje również konsekwencje tego trendu, w szczególności w odniesieniu do fundamentalnych zasad, które wpływają na charakterystyczny sposób funkcjonowania Czerwonego Krzyża już od ponad 150 lat.

Moja praca stanowi ponadto próbę bardziej systematycznej i krytycznej refleksji nad działalnością Ruchu Czerwonokrzyżskiego i jego trzema komponentami (stowarzyszeniami narodowymi czerwonego krzyża i czerwonego półksiężycy, ich Federacji, oraz Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża). Opierając się na argumentach przedstawianych przez racjonalistów i konstruktywistów, staram się przeanalizować, w jakim stopniu zachowanie i wybory Ruchu Czerwonokrzyżskiego i jego poszczególnych członków można wytłumaczyć własnym interesem i względami materialnymi, czy normami, ideami i ich wewnętrzną kulturą organizacyjną.

Moja analiza rozpoczyna się od przedstawienia celu, struktury i funkcji Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy. Zbyt często badacze albo traktowali Ruch jako monolit, albo skupiali się tylko na jego jednym komponentcie, mianowicie Międzynarodowym Komitecie (MKCK). W tej pracy doktorskiej staram się rzucić więcej światła na relacje między różnymi komponentami tego Ruchu. Następnie analizuję zmiany

wpływające na współczesny sektor humanitarny, które są związane zarówno z jego wewnętrznym jak i zewnętrznym środowiskiem. Analiza kwestii, które obecnie kształtują świadczenie pomocy humanitarnej, prowadzi do debaty na temat związku między pomocą humanitarną i rozwojową. Przedstawię ewolucję tej debaty, która posłuży mi przede wszystkim jako tło do szerszej refleksji nad tym, w jakim stopniu różne elementy Ruchu Czerwonokrzyńskiego łączą pomoc humanitarną i pomoc rozwojową w ich działalności w konfliktach zbrojnych, klęskach żywiołowych, a także czasie pokoju. Bardziej ogólna analiza zostanie następnie uzupełniona trzema konkretnymi studiami przypadku, w których, korzystając z mojego doświadczenia zawodowego, przedstawię najważniejsze aspekty pracy operacyjnej Norweskiego Czerwonego Krzyża, Kolumbijskiego Czerwonego Krzyża i Międzynarodowego Komitetu.

Moja praca doktorska konkluduje obserwacją, że odwoływanie się do imperatywu humanitarnego nie zawsze pozwala na wystarczające wyjaśnienie pewnych wyborów dokonywanych przez różnych członków Ruchu Czerwonokrzyńskiego. Jej humanitarne korzenie i misja skoncentrowana na zapobieganiu i łagodzeniu cierpień ludzkich, nie wykluczają, że stowarzyszenia krajowe, ich federacja i MKCK w rzeczywistości mogą być również motywowane strategicznymi interesami i czynnikami o bardziej materialnym charakterze. Jako politolog nie zamierzam oceniać tego zachowania. Mam raczej nadzieję, że moje obserwacje wnoszą wkład w badania nad organizacjami międzynarodowymi, a także mogą być cenne dla praktyków z rodziny Czerwonego Krzyża i szerszego sektora humanitarnego.

Wrocław 20.09.2018

Agnieszka Cholewińska-Nielsen